

TANTÁRGYI TEMATIKA
BTMAN308 Verstan szem.

Tantárgy neve: Verstan	Tantárgy Neptun kódja(i): BTMAN308, BTOMA2N01, BTOSVM1N06 (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
	Tantárgyfelelős intézet: ME BTK Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet
	Tantárgyelem: K (K: kötelező, KV: kötelezően választható, SZV: szabadon választható)
Tárgyfelelős (név, beosztás): Kőrizs Imre adjunktus	
Közreműködő oktató(k): Kőrizs Imre adjunktus	
Tantárgyi egység: Verstan szem.	
Tantárgyi egység Neptun kódja: BTMAN308 (E Neptun kód a nappali képzésre vonatkozik. A levelező képzés Neptun kódjában a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)	
Javasolt félév: 1T (A szak keresztféléves meghirdetésben nem indul, így páratlan számú félév tárgyait csak összel, páros számúéit csak tavasszal lehet felvenni.)	Előfeltétel: nincs (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
Óraszám/hét: 2 (A nappali képzés heti óraszámja 14 héten át. A levelező képzések féléves óraszámja a következő: heti 1 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 5, heti 2 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 10 stb.)	Számonkérés módja (a/gy/k/b): gyakorlati jegy (A teljesítés követelményeit lásd alább a <i>Félévközi számonkérés módja és értékelése</i> pontnál.)
Kreditpont: BTOMA2N01, BTOSVM1N06: 2, BTMAN308: 3	Tagozat: nappali (A tantárgy és a tantárgyi egység adatai és követelményei azonosak a levelező tagozaton is, egyedül a Neptun kód különbözik.)
<p>Tantárgyi egység feladata és célja (röviden összefoglalva): <i>Megismerteti a verstani alapfogalmakat (szótag, időtartam, hangsúly, ütem, láb, kólon, metszet stb.) és az olyan egységeket, mint a különböző sorok, sorkapcsolatok, strófák, illetve versformák, rímek stb. Bevezet az időmértékes, az ütemhangsúlyos, az ún. szimultán és a hangsúlyváltó verselésbe.</i></p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: <i>tudás:</i> Tájékozódás a magyar nyelvű szövegek és kulturális jelenségek nyelvi és irodalmi értelmezésének ismert eljárásai és módszerei, valamint ezek szakmailag elfogadott kontextusai és értékelései terén. <i>képesség:</i> A magyar nyelv és irodalom jelenségei nyelvi, illetve irodalmi sajátosságainak, valamint a magyar nyelvi és irodalmi hagyományon belüli összefüggéseinek, történeti beágyazottságának értelmezése. <i>attitűd:</i> Annak megértése és elfogadása, hogy a nyelvi és irodalmi jelenségek történetileg és társadalmilag meghatározottak és változóak; nyitottság a magyar és más kulturális közösségek irányában; a magyar és az európai identitás nyelvi, vallási és társadalmi, történeti és jelenkori sokszínűségének képviselése. <i>autonómia és felelősség:</i> Olyan – történetileg és világnézetiileg koherens – egyéni álláspont kialakítása, amely segíti a hallgató és környezete fejlődését, tudatosodását; a magyar nyelv és irodalom területén szerzett ismeretek alkalmazása az önművelésben, önismeretben; azon módszerek tudatosan képviselése, amelyekkel a nyelvtudomány és az irodalomtudomány területén a hallgató dolgozik, illetve elfogadása más tudományágak eltérő módszertani sajátosságainak.</p>	

Tantárgyi egység tematikus leírása 14 heti bontásban:

1. Verstani alapfogalmak, verselési rendszerek; prózavers, szabad vers, képvers
2. Az időmértékes verselés, a legfontosabb verslábak és ezek kombinációi
3. A hexameter, a pentameter, a disztichon, a leoninus; ezek felépítése és metszeteik
4. Az aiol verselés I. Az aiol verselés főbb kólónjai (pherekráteus, glükóneus, hippónakteus), a szapphói strófa, az alkaiozi strófa
5. Az aiol strófák II. Az aszklépiadészi sorok és strófák
6. Egyéb antik sorfajták (hendecasyllabus, jambikus trimeter)
7. A rímek fajtái
8. A hangsúlyváltó verselés a világirodalomban és e jelenségek magyar megfelelői; az endecasillabo, az alexandrin, a blank jambus
9. A trubadúrköltészet versformái; a szonettek; a terzina
10. Bevezetés a magyar ütemhangsúlyos verselésbe
11. A felező tizenkettes, a felező nyolcas, aszimmetrikus magyar ütemhangsúlyos sorfajták
12. A magyar jambus, a szimultán verselés
13. A magyar irodalom fontosabb strófái (Balassi, Himfy, „Születésnapomra”, „Ilona”)
14. A világirodalom egyéb olyan strófái, amelyek jelentőségre tettek szert a magyar irodalomban (haiku, Anyegin-strófa, limerik, villanella)

Félévközi számonkérés módja és értékelése (prezentáció, zárthelyi dolgozat, szemináriumi dolgozat beadása stb.):

A félévközi számonkérés módját és értékelését a félév kezdetekor a tantárgyi egység oktatója határozza meg.

Gyakorlati jegy/kollokvium teljesítésének módja és értékelése (félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok stb.): K SZ

A kód jelentése:

A = a tantárgy aláírással zárul, amelyben kétfokozatú az értékelés (nem megfelelt, megfelelt). A hallgató legfeljebb az óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás nem szerzhető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen.

K = a tantárgy kollokviummal zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). Az előadások óraszámának legalább 60%-án kötelező a hallgató részvétele, amit jelenléti ívre vezetett aláírásával igazol. Az ennél többet mulasztó hallgató nem kaphat aláírást és nem vizsgázhat. Az előadáshoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), legfeljebb akkora számban, mint a tantárgyi egység kreditpontszáma.

Amennyiben az előadáshoz zárthelyi dolgozat(ok) társul(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a kollokviumon is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

SZ = a tantárgy gyakorlati jeggyel zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). A hallgató legfeljebb a szemináriumi óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás és a gyakorlati jegy nem szerzhető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen. A szemináriumhoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a beadott szemináriumi dolgozatában is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

KSZ = a tantárgy kollokviummal és gyakorlati jeggyel záruló tantárgyi egysége(ke)t egyaránt tartalmaz. Az előbbiekre a K, az utóbbiakra az SZ kódnak megfelelő értékelés vonatkozik.

Kötelező irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

David J. CALIFF, *A Guide to Latin Meter and Verse Composition*, London, 2002.

Gyöző, *Gyakorlati verstan és verstani gyakorlatok*, Budapest, 1995.

HORVÁTH János, *Rendszeres magyar verstan*, Budapest, 1969.

SZEPES Erika – SZERDAHELYI István, *Verstan*, Budapest, 1981.

HORVÁTH Viktor: *A vers ellenforradalma*, Bp., 2014.

Ajánlott irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

IMRE Flóra, *Verstan és szöveggyűjtemény a verstan tanulmányozásához*, Budapest, 2003.

KECSKÉS András – SZILÁGYI Péter – SZUROMI Lajos, *Kis magyar verstan*, Budapest,

1984.

Louis NOUGARET, *Traité de métrique latine classique*. Paris, 1948.

SZUROMI Lajos, *A magyar hexameter és a magyar disztichon*, Budapest, 1997.

TAR Ibolya, *Latin metrika*, Szeged, 1998.